

EUROPAPARLAMENTET

2014 - 2019

Utskottet för industrifrågor, forskning och energi

2014/2208(INI)

2.6.2015

YTTRANDE

från utskottet för industrifrågor, forskning och energi

till utskottet för miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet

över resurseffektivitet: i riktning mot en kretsloppsekonomi
(2014/2208(INI))

Föredragande av yttrande: Benedek Jávor

PA_NonLeg

FÖRSLAG

Utskottet för industrifrågor, forskning och energi uppmanar utskottet för miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet att som ansvarigt utskott infoga följande i sitt resolutionsförslag:

1. Europaparlamentet erinrar om att Europa är en nettoimportör av naturresurser och att resurserna stigit i pris med 147 procent under 2000-talets första årtionde¹ så att Europas ekonomi blivit särskilt utsatt. Parlamentet anser att både de globala utmaningarna och EU:s resursberoende ovillkorligen förutsätter att energi- och resurseffektivitet får bilda grunden för förnyelsen av Europas industri, så att EU i framtiden kan ha kvar sin konkurrenskraft på grundval av innovativa sektorer, stimulera tillverkningskapaciteten och generera nya, hållbara och anständigt avlönade arbetstillfällen, också av högt kvalificerat slag.
2. Europaparlamentet understryker att det behövs ett paradigmskifte för att föra den cirkulära ekonomin framåt, så att resursslöseri förhindras. Parlamentet anser att detta paradigmskifte kräver att producenter och konsumenter får lämpliga signaler, såsom dynamiska skatte- och lagstiftningsramar, en påskyndad övergång till en ekonomi som baserar sig på förnybara resurser och åtgärder för att dämpa den eventuella bumerangeffekten. Parlamentet anser att det krävs en rad olika tillvägagångssätt där subsidiariteten på olika politiska nivåer respekteras, nämligen bland annat, men inte enbart, att
 - externa kostnader internaliseras och principen om kaskadanvändning av resurser främjas,
 - återvinningsbart avfall genomgående används som en viktig och tillförlitlig råvarukälla vid utvecklingen av kretslopp för giftfria material,
 - tyngdpunkten förläggs till flöden av viktiga råvaror, resursintensiva produkter åtgärdas och föregångare belönas,
 - sådana företagsmodeller utvecklas som ger incitament till slutna kretslopp för material och produkter,
 - produkter utformas på ett sådant sätt att de håller länge, lätt kan repareras och att deras komponenter lätt kan återanvändas eller materialåtervinnas,
 - logistiken ordnas på ett sådant sätt att uttjänta produkter lätt och ändamålsenligt återlämnas till utgångspunkten för en kedja,
 - smart lagstiftning eftersträvas, god praxis får finnas kvar, unionslagstiftningen förenklas och/eller harmoniseras vid behov och ett bättre genomförande av den tillförsäkras,

¹ Enligt McKinsey Global Institute steg energipriserna med 190 procent, livsmedelspriserna med 135 procent och materialpriserna med 135 procent. Se *Resource revolution: Meeting the world's energy, materials, food, and water needs*, november 2011, s. 30 (http://www.mckinsey.com/insights/energy_resources_materials/resource_revolution).

3. Europaparlamentet betonar att företagen, myndigheterna och konsumenterna inom EU med hjälp av förbättrad resursanvändning tack vare krav på bättre produktutformning och en avfallslagstiftning som säkerställer en förflyttning uppåt i avfallshierarkin (och på så sätt sporrar till avfallsförebyggande, återanvändning och förberedelse för materialåtervinning) skulle kunna göra avsevärda nettobesparingar på uppskattningsvis 600 miljarder euro, alltså 8 procent av den årliga omsättningen och samtidigt minska de sammanlagda årliga växthusgasutsläppen på mellan 2 och 4 procent. Parlamentet framhåller att en ökning av resursproduktiviteten med 30 procent fram till 2030 skulle kunna öka BNP med inemot 1 procent och skapa 2 miljoner fler hållbara arbetstillfällen¹. Parlamentet erinrar om att resurseffektivitet är ett prioriterat mål i det sjunde miljöhandlingsprogrammet, där det betonas att både produktionen av och konsumenternas efterfrågan på miljömässigt hållbara produkter och tjänster måste stimuleras genom åtgärder som gör dem mer lättåtkomliga, överkomligt prissatta, funktionella och attraktiva. Parlamentet poängterar att resursbristen innebär att en absolut frikoppling måste eftersträvas för att resursanvändningen och ökningen av BNP ska hållas innanför vår planets biofysiska gränser.
4. Europaparlamentet understryker att det är viktigt med EU-mål för att vi ska få likvärdiga verksamhetsförutsättningar.
5. Europaparlamentet framhåller kommissionens analys av vilken det framgår att om det antogs nya avfallsmål skulle det uppkomma 180 000 nya arbetstillfällen och dessutom skulle EU:s konkurrenskraft öka och efterfrågan på dyra resurser som är bristvaror minska². Parlamentet beklagar med eftertryck att lagstiftningsförslaget om avfall drogs tillbaka³, men ser i vice ordförande Timmermans uttalande under parlamentets sammanträdesperiod i december 2014 en möjlighet till att det framläggs ett nytt och mer ambitiöst paket om kretsloppsekonomin, vilket måste läggas fram senast vid utgången av 2015. Parlamentet yrkar på ett lagstiftningsförslag, grundat på såväl en konsekvensbedömning, av inte bara kommunalt avfall utan också avfallsflöden inom industri och handel, som på kvantitativa mål som ska läggas fram senast vid utgången av 2015 som en del av det nya paketet om kretsloppsekonomin. Parlamentet vill att det nya paketet om kretsloppsekonomin ska ta upp särskilda avfallsflöden, såsom organiskt avfall, avfall från elektrisk och elektronisk utrustning (WEEE) och byggavfall,
6. Europaparlamentet vill att man i paketet om kretsloppsekonomi i linje med rekommendationerna från plattformen för ett resurseffektivt Europa⁴ ska fastställa EU:s klimat- och energipaket och det sjunde miljöhandlingsprogrammet, tillsammans med en omfattande energipolitisk ram som gör Europa avsevärt mer självförsörjande med

¹ Kommissionens meddelande av den 2 juli 2014 *Mot ett kretsloppssamhälle: program för ett avfallsfritt Europa* (COM(2014)0398).

² Kommissionens arbetsdokument av den 2 juli 2014 med en sammanfattning av konsekvensbedömningen som åtföljde förslaget till ett direktiv om ändring av avfallsdirektiven (COM(2014)0397) (SWD(2014)0208).

³ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 2008/98/EG om avfall, 94/62/EG om förpackningar och förpackningsavfall, 1991/31/EG om deponering av avfall, 2000/53/EG om uttjänta fordon, 2006/66/EG om batterier och ackumulatörer och förbrukade batterier och ackumulatörer och 2012/19/EU om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska och elektroniska produkter (COM(2014)0397).

⁴ *European Resource Efficiency Platform (EREP) Manifesto and Policy Recommendations*, mars 2014: http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/documents/erep_manifesto_and_policy_recommendations_31-03-2014.pdf

resurser, genom konkreta politiska mål och genom att nuvarande politiska styrmedel integreras bättre och förenklas, till exempel genom att direktiven om ekodesign och miljömärkning fullständigt genomförs och förstärks så att de kommer att omfatta olika produkttyper och den dimension som heter resurseffektivitet. Parlamentet håller fast vid att styrmedlen och åtgärderna måste säkerställa verkliga möjligheter för och ett aktivt deltagande i kretsloppsekonomin för både små och medelstora företag, eftersom de är aktörer i nyckelställning, men också för företag inom den sociala ekonomin och för lokala myndigheter. Parlamentet framhåller att ramen bör innefatta en konkret politik för hållbart och lokalt sysselsättningskapande, med undvikande av oskäligen administrativa krav, och att kostnaderna för den också i fortsättningen måste vara överkomliga för hushållen.

7. Europaparlamentet vill att det i paketet om kretsloppsekonomin tas med föreskrifter om särskilda stödåtgärder för små och medelstora företag, i form av t.ex. medvetandehöjande åtgärder, tekniskt bistånd samt tillgång till finansiering, information och färdigheter. Parlamentet stöder genomförandet av kommissionens gröna handlingsplan för små och medelstora företag och välkomnar inrättandet av ett europeiskt expertcentrum för resurseffektivitet som kan ge råd till och stödja små och medelstora företag som vill bli mera resurseffektiva.
8. Europaparlamentet framhåller att sund konkurrens mellan privata och offentliga företag i avfallsbranschen måste garanteras, också när avfallsinsamlingen ordnas av ett kommunalt eller offentligt avfallsmonopol.
9. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att stärka lagstiftningsramen för utökat producentansvar och skapa ökad insyn i genomförandet av systemen för utökat producentansvar. Parlamentet anser att tydliga definitioner och en gemensam beräkningsmetod, grundad på evidensbaserade data och på minimikrav på system för utökat producentansvar, intar en central ställning i detta sammanhang. Parlamentet betonar att utformningskraven på förpackningar måste förbättras för att minska materialåtgången och öka materialåtervinningen.
10. Europaparlamentet vill att det i paketet om kretsloppsekonomin tas med bestämmelser för att den nuvarande lagstiftningen ska bli bättre och genomföras mera energiskt och att det införs en hållbar strategi för materialhantering på EU-nivå, där alla relevanta berörda parter får medverka och där det ingår ett livscykelänkande och en strävan efter miljöeffektiv, bärkraftig och miljöansvarig materialanvändning, också i samband med utvinning, produktutformning, produktion, förbrukning, underhåll, avfallshantering och återanvändning, samt att farliga ämnen och material verkningsfullt ersätts. Parlamentet framhåller att de ovannämnda åtgärderna aldrig får överskrida gränserna för vad hushållen ekonomiskt sett har råd med.
11. Europaparlamentet framhåller att det inom kretsloppsekonomin måste garanteras en särställning för biobaserade produkter och tjänster med anknytning till dem och uppmanar med kraft kommissionen att uppmärksamma målen i bioekonomistrategin från 2012¹. Parlamentet anser att man med hjälp av miljömässigt hållbart trä och träbaserade material

¹ *Innovation för hållbar tillväxt: En bioekonomi för Europa* (COM(2012)0060), (SWD(2012)0011). http://ec.europa.eu/research/bioeconomy/pdf/official-strategy_en.pdf.

kan ersätta icke-förnybara material inom primärproduktionen och på det sättet få en hållbar kretsloppsekonomi som täcker hela värdekedjan.

12. Europaparlamentet erinrar om att det måste finnas rigorösa arbetsmiljöåtgärder, utgående från de särskilda risker som arbetstagarna i vissa av dessa sektorer utsätts för.
13. Europaparlamentet betonar vilken potential att återanvända avfall och minska EU:s beroende av råvaruimport det finns i utvinning av råvaror ur kommunalt avfall. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att genomföra avfallslagstiftningen fullt ut, framför allt när det gäller transporter av avfall och farligt avfall, samt att förbättra inspektionsverksamheten för att motverka olagliga överföringar av avfall. Parlamentet uppmanar kommissionen att tappa till eventuella kryphål i förordningen om avfallstransporter. Parlamentet framhåller att man måste underlätta efterfrågan på marknaden efter material som går att återvinna, ge incitament till marknaden för sekundära råvaror och inrätta en europeisk marknad för varor som har materialåtervunnits.
14. Europaparlamentet framhåller hur utökad återanvändning, reparation och förberedelse inför återanvändning skulle kunna bidra till att skapa hållbara arbetstillfällen med hög kvalitet på det lokala planet och utveckla rollen för den sociala ekonomin och entreprenörskapet och för aktörer från de små och medelstora företagen, inklusive för sociala företag. Parlamentet vill att det nya paketet om kretsloppsekonomi ska innehålla bestämmelser med incitament till både återanvändning och förberedelse inför återanvändning med hjälp av kvantitativa mål, där det garanteras tillgång till avfallsflödet via godkända återanvändningscentrum och där det ges stöd till att infrastrukturer och nätverk för återanvändning och reparation utvecklas och befästs. Parlamentet betonar att det behövs bättre normer för produktutformningen för att konsumentvarorna ska hålla bättre, lätt kunna tas isär, kvalitetsförbättras, repareras och materialåtervinnas. Parlamentet ber kommissionen att uppdra åt de europeiska standardiseringsorganisationerna att aktivt arbeta för detta mål, tillsammans med företrädare för små och medelstora företag, konsumenter och det civila samhällets organisationer.
15. Europaparlamentet överväger behovet av åtgärder på EU-nivå mot inbyggt föråldrande. Parlamentet uppmanar kommissionen att överväga till exempel att utvidga de lagstadgade minimigarantierna för konsumentvaror och införa reparationsklausuler i den relevanta lagstiftningen så att tillverkare som omfattas av de ifrågavarande direktiven (avfalls-, ekodesign-, WEEE- och batteridirektiven samt direktivet om konsumenters rättigheter) ska göra relevant och tillförlitlig information (om t.ex. livslängd, behandling i samband med kasseringen, möjligheter till materialåtervinning, nedmontering och miljöpåverkan) fritt tillgänglig för verksamhetsutövare inom återanvändningen, inköpare och konsumenter, för att möjliggöra välgrundade beslut om inköp, kvalitetsförbättring och reparationer samt om återanvändning och materialåtervinning.
16. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att sporra till återanvändning, reparation och efterfrågan på varaktiga produkter genom sådana instrument på efterfrågesidan som att både reparationsarbeten och begagnade varor ska vara momsbefriade och att kriterierna för grön offentlig upphandling skärps, för att det ska köpas in fler resurseffektiva produkter som innebär mindre slöseri och i högre grad kan materialåtervinnas.

17. Europaparlamentet välkomnar att kommissionen tagit upp olika särskilda avfallsrelaterade utmaningar i sitt meddelande, såsom avfallsförebyggande, marint avfall och livsmedelsavfall. Parlamentet påpekar att matsvinn, alltså livsmedelsslöseri, får direkta ekonomiska konsekvenser för företagen och konsumenterna på grund av kostnaderna för avfallets bortskaffande och de ekonomiska förlusterna när livsmedel som går att sälja eller äta kastas bort (varje år går över 100 miljoner ton livsmedel förlorade i EU). Parlamentet erinrar om att man med varje euro som läggs ned på att motverka matsvinn skulle kunna förhindra att 250 kg livsmedel, till ett värde av 500 euro, går till spillo. Parlamentet framhåller vilken potential det finns ur synvinkel av ekonomin och miljön i att man låter näringsämnen cirkulera mellan landsbygden och städerna och ”sluter kretsloppet” mellan städerna och jordbruksindustrin. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att i paketet om kretsloppsekonomi ta upp frågorna om matsvinn och kretslopp för näringsämnen. Parlamentet uppmanar kommissionen att införa särskilda system för insamling av livsmedelsavfall och organiskt avfall (också, när det behövs, i form av insamling från dörr till dörr, och att prioritera kompostering av organiskt material.
18. Europaparlamentet betonar vikten av att kommissionen och medlemsstaterna främjar upprättandet av program för industriell symbios som fungerar till stöd för industriella synergier för återanvändning och materialåtervinning och hjälper företagen, framför allt små och medelstora företag, att komma underfund med hur deras energi, avfall och biprodukter kan tjäna som resurser för andra. Parlamentet påpekar att det finns andra liknande begrepp, såsom ”vagga till vagga” och industriell ekologi.
19. Europaparlamentet vädjar till moderbolag inom produktion och distribution och till de medlemsstater som öppnat sina marknader för dessa bolags produkter att på marknadsvillkor inrätta platser för insamling och återlämning av uttjänta maskiner och utrustning så att återvinna sekundära råvaror direkt och på marknadens villkor kan återanvändas.
20. Europaparlamentet betonar att det behövs en skatteram som följer principen om att ”förorenaren betalar” och ger rättvisande signaler för investeringar i resurseffektivitet, modernisering av produktionsprocesser och tillverkning av produkter som lättare går att reparera och som håller längre (t. ex. i form av lägre skatter på reparationstjänster och högre skatter på resursintensiva produkter som inte kan materialåtervinnas, samt på engångsprodukter). Parlamentet vill att medlemsstaterna ska sträva efter framsteg inom detta område, såsom ett led i processen med den europeiska planeringsterminen¹. Parlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att avveckla miljöskadliga subventioner och införa lämpliga avgifter på verksamheter som inte är resurseffektiva, såsom deponering och förbränning av material som går att återanvända och materialåtervinna.
21. Europaparlamentet påpekar att resurseffektivitet skulle kunna hjälpa europeiska företag att utnyttja marknaderna i snabbväxande ekoindustrier, men konstaterar att det ofta saknas lämpliga investeringar i innovativa företagsmodeller. Parlamentet uppmanar kommissionen att inrätta en lämplig politisk grund för kretsloppssamhället. Parlamentet uppmanar kommissionen och Europeiska investeringsbanken att se till att Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi) stöder resurs- och energieffektivitetsmål, bland

¹ *Green Budget Europe, 2015, Country-Specific Recommendations in Support of the European Semester Process*, s. 6 http://www.foes.de/pdf/2015-02-25_CSR%20Recommendations_FINAL.pdf.

dem också bättre energieffektivitet i byggnader (också i allmännyttigt boende), tillsammans med utvecklingen av miljömässigt hållbara och innovativa små och medelstora företag, nystartade företag och entreprenörer, och stärker tjänsterna för rådgivning om resurseffektivitet. Parlamentet vill att den finansiering som ges via EU:s program för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag (Cosme) samt via Horisont 2020 och de europeiska struktur- och investeringsfonderna, i högre grad ska inriktas på utveckling av miljömässigt hållbara och resurseffektiva lösningar, nya företagsmodeller (såsom leasing eller produktservicesystem) samt på bättre produktutformning och ökad materialeffektivitet i processer och prestanda. Parlamentet uppmanar kommissionen att sluta använda EU-medel för deponering och att varken arbeta för eller investera i infrastruktur för omvandling av avfall till energi, för att inte värdefulla material ska slösas bort och för att inlåsningseffekter och situationer med överkapacitet ska undvikas.

22. Europaparlamentet framhåller att EU har en öppen ekonomi med både import och export på världsmarknaden. Parlamentet uppmärksammar att den globala utmaningen med ökande resursknapphet måste åtgärdas också på internationell nivå. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att aktivt stödja det arbete som utförs av FN:s miljöprogramms internationella panel för hållbar resursförvaltning för att undersöka resursfrågor av världskritisk betydelse och ta fram praktiska lösningar för politiska beslutsfattare samt för näringsliv och samhälle.
23. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att lägga större tonvikt vid behovet av att utveckla relevant yrkeskompetens, och påpekar att paketet om kretsloppsekonomin bör inbegripa åtgärder för och finansiering av utbildningsprogram för arbetstagare och arbetslösa.
24. Europaparlamentet betonar att en ökad energieffektivitet kan minska EU:s energiberoende och energifattigdom, som påverkar bortåt 125 miljoner europeiska medborgare. Parlamentet konstaterar att det är värt att betrakta energieffektiviteten som en separat energikälla, vars tillväxt bidrar stort till utvecklingen av EU:s industri, jobbskapande och till skäligare energifakturor för folket.

RESULTAT AV SLUTOMRÖSTNINGEN I UTSKOTTET

Antagande	28.5.2015						
Slutomröstning: resultat	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 100px;">+:</td> <td style="text-align: right;">53</td> </tr> <tr> <td>-:</td> <td style="text-align: right;">8</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">0</td> </tr> </table>	+:	53	-:	8	0:	0
+:	53						
-:	8						
0:	0						
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Nicolas Bay, Jerzy Buzek, Soledad Cabezón Ruiz, Philippe De Backer, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Peter Eriksson, Adam Gierek, Theresa Griffin, Marek Józef Gróbarczyk, András Gyürk, Roger Helmer, Hans-Olaf Henkel, Dawid Bohdan Jackiewicz, Eva Kaili, Kaja Kallas, Barbara Kappel, Krišjānis Kariņš, Seán Kelly, Jeppe Kofod, Janusz Lewandowski, Paloma López Bermejo, Edouard Martin, Angelika Mlinar, Csaba Molnár, Nadine Morano, Dan Nica, Morten Helveg Petersen, Herbert Reul, Paul Rübig, Algirdas Saudargas, Jean-Luc Schaffhauser, Neoklis Sylikiotis, Dario Tamburrano, Evžen Tošenovský, Claude Turmes, Vladimir Urutchev, Adina-Ioana Vălean, Henna Virkkunen, Martina Werner, Anna Záborská, Flavio Zanonato, Carlos Zorrinho						
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Pervenche Berès, David Coburn, Miriam Dalli, João Ferreira, Francesc Gambús, Jens Geier, Gerben-Jan Gerbrandy, Benedek Jávor, Constanze Krehl, Barbara Kudrycka, Werner Langen, Olle Ludvigsson, Vladimír Maňka, Marian-Jean Marinescu, Sofia Sakorafa, Massimiliano Salini						
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 200.2)	Eleonora Evi, Cecilia Wikström						